

Тема заняття: Віхи життя і творчість Е.Хемінгуея. Образ Сантьяго в повісті-притчі «Старий і море». Символіка образів.

Мета заняття:

- освітня: ознайомитись з творчістю письменника, показати повість «Старий і море» як підсумок довгих моральних шукань Е.Хемінгуея, розкрити філософсько-символічну суть твору, визначити його художню своєрідність, показати особливості жанру повісті-притчі;
- розвиваюча: сприяти в оволодінні навичками вести полілог, навчальний діалог, формувати навички аналізу художнього тексту з використанням цитатного матеріалу, вміння визначати засоби художньої виразності і їх роль, робити узагальнення і висновки;
- виховна: формувати у студентів потребу в отриманні знань, толерантність у навчальних взаємодіях, виховувати духовну стійкість, силу волі, гуманістичне ставлення до навколишнього світу.

Епіграф: «...Людина не для того створена, щоб терпіти поразку. Людину можна знищити, але її неможливо перемогти».

Віхи життя і творчість Е.Хемінгуея.

Ернест Міллер Хемінгуей народився 21 липня 1899 року в Оук-Парку, невеличкому, чистенькому містечку, поруч з Чикаго - найбільшим торгово-промисловим центром Середнього Заходу. Майбутній письменник ріс у культурній, забезпеченій родині, і батьки, кожен по-своєму, намагалися спрямувати його інтереси. Батько - лікар за професією й етнограф-аматор за уподобаннями - захоплювався полюванням, брав з собою в ліси Ерні, водив його в індіанські селища, намагався привчити сина спостерігати природу, звірів, птахів, придивлятися до незвичайного життя індіанців. Мати - аматорка музики й живопису, яка навчалася співу й дебютувала у нью-йоркській філармонії, тут, у своєму містечку, змушена була задовольнятися викладанням музики, співом у церковному хорі, а сина прагнула навчити грі на віолончелі. Музиканта з Ерні не вийшло, але любов до гарної музики та картин залишилася у Хемінгуея на все життя.

В 1928 році батько письменника покінчив життя самогубством.

Оук-Паркська середня школа, де Хемінгуей отримав середню освіту, славилася високим рівнем загальноосвітньої підготовки. Майбутній письменник із вдячністю згадував своїх викладачів рідної мови та літератури, а шкільна газета «Трапеція» і шкільний журнал «Скрижаль» дали йому можливість спробувати свої сили в літературі (він пише фейлетони та короткі оповідання). За що б не брався Ерні, він в усьому намагався бути першим. Був капітаном і тренером різних спортивних команд, отримував призи з плавання і стрільби. Є думка, що все це були спроби Хема (як його звали близькі друзі) і довести собі та навколишньому світу, що він не дівчинка. Річ у тім, що батьки письменника дуже хотіли мати доньку і до семи років вдягали Ерні в дівчачу сукню. На все життя ці спогади дитинства стали ахіллесовою п'ятою Хемінгуея, комплексом неповноцінності, який він переборював весь час, займаючись

тільки «мужніми» справами: спортом, полюванням, коридою, військовою журналістикою.

У шкільні роки Хемінгуей багато читав. Пізніше, вже після «Фієсти», він стверджував, що писати навчився, читаючи Біблію. З традиційного шкільного читання Хемінгуея не зачепили ні вірші Теніссона і Лонгфелло, ні романи Скотта, Купера, Гюго, Діккенса. Зате Шекспір і Марк Твен залишилися уподобанням на все життя.

Після закінчення школи юнак якийсь час працює у невеличкій газеті «Стар».

Через травму очей, яку письменник отримав у юності, був не придатний до строкової служби, тому він їде до Європи, щоб добровольцем взяти участь у Першій світовій війні, яка стала для нього першим життєвим університетом. Воює він у складі транспортного корпусу, в одному з санітарних загонів, що його США направили в італійську армію шофером.

У ніч на 9 липня 1918 Хемінгуей, потрапивши під мінометний вогонь, намагаючись винести пораненого бійця італійської армії, був важко поранений. При огляді відразу на місці в Хемінгуея витягли двадцять вісім осколків, а всього нарахували їх двісті тридцять сім. Хемінгуея евакуювали до Мілана, де він пролежав кілька місяців і переніс кілька серйозних операцій коліна. Вийшовши з госпіталю, Хемінгуей був нагороджений італійським військовим хрестом і срібною медаллю за доблесть - другою за значенням військовою нагородою. Після звільнення в запас лікувався в Мічигані, а потім повернувся в Європу де багато подорожував і писав для газети «Торонто Стар».

У 1919 році Хемінгуей повертається додому до Сполучених Штатів в ореолі героя, одним з перших поранених, одним з перших нагороджених.

Якщо життєва біографія Хемінгуея почалася, власне кажучи, в окопах на річці Пьяве, то його літературна біографія бере свої витoki в Парижі 20-х років, де він оселяється після війни. Париж у ті часи був Меккою модернізму. Письменники, поети, художники з усіх усюд з'їжджалися сюди, щоб зануритися в цю атмосферу, де руйнувались колишні цінності і створювалися нові, породжені ХХ століттям. У цей нуртуючий вир і занурився молодий журналіст, який твердо вирішив стати письменником.

У Парижі Хемінгуей познайомився з такими знаковими постатями модерністської літератури, як Джеймс Джойс, Гертруда Стайн. Вони були кумирами, непорушними авторитетами для молодих літераторів. Хемінгуей прислухався до Гертруди Стайн, уважно вивчав досвід Джойса. Прислухався, вивчав, але у своїй творчості шукав власний шлях і почав писати, виходячи з принципу «головне - скласти одне речення правди, а далі піде». У Парижі вийшли перші книги Хемінгуея – «Три оповідання і десять віршів» (1923) та збірка оповідань «В наш час» (1924).

Він захопився творами російських письменників, але вразили його Ф.Достоевський, І.Тургенєв та Л.Толстой.

Одночасно з пошуком свого шляху в літературі визначався і світогляд письменника, формувалися його політичні переконання. Він багато подорожував у ті роки Європою: як кореспондент кількох американських газет побував у Німеччині, Швейцарії, Іспанії, Туреччині. В Італії він зрозумів, що таке фашизм, і на все життя зненавидів його. Для будь-якого письменника

важливо визначити своє місце у світі. Хемінгуею в цьому допомогла греко-турецька війна, звідки він у 1922 році як військовий журналіст посилав свої кореспонденції. Колишній фронтовик побачив війну зовсім іншими очима, що визначило його громадську позицію: «писати нещадну правду про життя».

Дебютом у світі літератури для Хемінгуея-журналіста став збірник «Три оповідання і десять віршів» (1923). Відтоді він вирішує покінчити з журналістикою, бо, за особистим зізнанням, «телеграфний стиль репортажу став затягувати його».

Етапною в творчості Хемінгуея стає книга «В наш час» (1925) - збірник оповідань, об'єднаний спільним задумом та ідейно-тематичним спрямуванням, а також особливим стилем - лаконічним, стриманим. Збірник «В наш час» цікавий ще й тим, що в ньому Хемінгуей вперше зачіпає проблеми «загубленого покоління», геніально продовжені в повісті «Фієста» (1926) і романі «Прощавай, зброе!» (1929).

Останній твір приніс світову славу й визнання Хемінгуею. Антивоєнна проблематика подається автором у протиставленні страхіть війни та найкращого людського почуття - кохання. Трагічна історія кохання лейтенанта Генрі й медсестри Кетрін (Ромео і Джульєтта епохи Першої світової війни) назавжди запам'ятовується читачам. На загальний тон роману, визначення одного з його лейтмотивів - утрата всього дорогого й улюбленого, вплинули події особистого життя письменника (самогубство батька та вкрай небезпечні пологи дружини). У середині 1927 року Хемінгуей удруге одружився з Поліною Пфейфер - паризькою журналісткою, американкою з Сент-Льюїса. Улітку 1928 року (у самий розпал роботи над романом «Прощавай, зброе!») вона перенесла важкі пологи. Дитина народилася шляхом кесаревого розтину. На щастя, вижили і мати, і син (але пов'язані з цим переживання відбилися в романі і залишилися незабутніми). Тієї ж осені 1928 року в Ок-Парку наклав на себе руки його батько.

У 1930-і роки в творчості письменника відзначався деякий спад. Велику частину часу він проводив на сафарі в Африці, кориджах в Іспанії, а також на рибалці в американському штаті Флорида, що відбилася на його творчості. До головних творів цього періоду відносяться розповідь про іспанську кориду «Смерть пополудні» (1932), щоденник першого сафарі письменника «Зелені пагорби Африки» (1935), повість «Мати і не мати» (1937).

Підсумком роздумів письменника над подіями в Європі кінця 30-х років стали романи «Мати і не мати» (1937) і «По кому подзвін» (1940). Перший відобразив зміну у світогляді письменника, пошуки подолання самотності та перехід до соціальної проблематики. Другий - величний епічний твір, в якому автор з філософських позицій усвідомлює події війни в Іспанії.

У 1937 році під час громадянської війни в Іспанії (1936-1939), зібравши гроші для республіканців, письменник відправився на фронт в якості військового кореспондента Північноамериканської газетної асоціації і сценариста документального фільму «Земля Іспанії». Хемінгуей брав участь у Другій світовій війні. Як військовий кореспондент брав участь в польотах британських ВПС, описуючи висадку союзників у Нормандії, в серпні 1944 року увійшов з американськими військами в Париж. За хоробрість він був удостоєний Бронзової зірки.

У 1940-і роки він купив будинок під Гаваною на Кубі і здійснив поїздку в Китай, де в цей час йшла японо-китайська війна.

Під час Другої світової війни Хемінгуей створює на Кубі приватну агенцію по боротьбі з фашистами. Разом з друзями на яхті «Пілар» патрулює узбережжя Атлантичного океану в пошуках німецьких підводних човнів. У 1944 році бере участь у визволенні Парижа. Активна боротьба з фашизмом поєднується з журналістською діяльністю. Нариси та репортажі воєнних часів увійшли в книгу «Люди на війні» (1942). Під час війни Хемінгуей також працює над книгою про море, яка так і не була закінчена й вийшла вже після його смерті («Острови в океані» (1970)).

1952 рік стає черговою перемогою Хемінгуея: він пише підсумковий твір свого життя - повість «Старий і море». Це квінтесенція роздумів і міркувань письменника про людину і її місце у всесвіті. Наступні два роки стають роками вшанування великого Хема вдома (Пулітцерівська літературна премія (1953)) і визнання його діяльності у світі (Нобелівська премія (1954)).

Наступні роки свого життя Хемінгуей багато мандрує (Іспанія, Франція, Східна Африка), але постійно живе на Кубі - країні, яка стала для письменника новою батьківщиною ще з часів Другої світової війни.

Останнім завершеним твором великого Хемінгуея стала книга спогадів «Свято, яке завжди з тобою» (1960, опублікована 1964), що розкривала своєрідну атмосферу художнього життя Парижа 20-х років.

У 1960 році Хемінгуей з діагнозом депресії і серйозного розумового розладу лежав в клініці Майо в Рочестері (штат Мінесота). Вийшовши з лікарні і переконавшись, що не в змозі більше писати, він повернувся в свій будинок в Кетчум (штат Айдахо).

Деякі твори письменника, такі як '»Свято, яке завжди з тобою '» (1964) і ' «Острова в Океані» (1970), були опубліковані посмертно.

В останні роки життя Хемінгуей хворіє, його переслідує синдром смерті батька (кілька разів він робить невдалі спроби покінчити життя самогубством, навіть перебуває деякий час у лікарні). Одужавши, 1 липня 1961 року повертається додому в садибу Фінка Віхія на Кубі, а вранці 2 липня 1961 року, вставши зрання, бере зі свого численного арсеналу улюблений карабін і зводить свої порохунки з життям.

Обов'язково прочитайте твір Е.Хемінгуея «Старий і море»!!! *Історія написання повісті-притчі «Старий і море».*

Повість «Старий і море» була написана Хемінгуесом на добре знайомому матеріалі. З 1948 року письменник жив у містечку Фінка-Міхії, недалеко від Гавани, столиці Куби, і був постійним гостем у найближчих селищах, де спілкувався з кубинськими рибалками. Е.Гемінгуей пізніше згадував, що відобразив у повісті «риси характеру одного знайомого старого рибалки з Касабланки» - Карлоса Гутьєрреса. Разом з тим, це образ-символ, який увібрав в себе кращі якості людської душі.

Словникова робота.

Притча – старовинна назва повчальних алегоричних оповідань про людське життя з яскраво вираженою мораллю.

Повість відомого письменника ХХ століття, лауреата Нобелівської премії Е. Хемінгуея «Старий і море» вражає зовнішньою гостротою, на перший погляд, нехитрого сюжету, своєю силою характеру головного героя і відточеністю та красою мови. Глибокі, скорботні міркування про життя старого рибалки, який одного разу опинився в екстремальній ситуації, про трагічне безсилля людини та її нездоланність, викликають непідробний інтерес і вимушують замислитися на сенсом власного життя, над своїми вчинками та відношенням до оточуючих, відношенням до світу природи.

Старий Сантьяго, головний герой повісті, майже три доби переслідує величезну рибу-меч, яка потрапила йому на гачок, а потім ще і б'ється з акулами, які об'їдають прив'язану до човна старого рибу. Своє важке полювання на рибу старий рибалка сприймає як дивовижний лицарський поєдинок: «я покажу їй, на що здатна людина і що вона може винести».

У своїй повісті письменник зображує велику мужність простого рибалки, його працьовитість, його горду натуру і нездоланність. Він гордий тим, що врешті-решт переміг величезну акулу і навіть не може собі уявити, що колись зазнає поразки. «Людину можна знищити, але її не можна перемогти» - каже він. Незважаючи на найскладніші життєві ситуації, Сантьяго завжди повний рішучості знову і знову вступати в двобій з природою, з океаном, який просто так нікому не віддає навіть крихітну частину свого багатства.

На фоні поєдинку з природою Е. Хемінгуей зображує поєдинок людини з самим собою, який тягнеться усе життя. І в цьому поєдинку старий Сантьяго навіть і думки немає будь-коли здатися і підкоритися долі. Сантьяго чесний з самим собою, він любить природу і співчуває риbam, яких ловить. Але в той же час він розуміє, що без них він не зможе існувати, бо просто загине з голоду.

З одного боку, він немов пригощає рибу приманкою, а в той же час подумки уявляє, як вістря гачка потрапляє рибі прямо в серце. Старий дивується своїй здобичі: «Ну не чудо чи ця риба, і один Бог знає, скільки років вона прожила на світі». А в інший раз Сантьяго захоплюється вірністю самця марліна, який до останньої секунди не покидав свою самку, що потрапила на гачок старого рибалки: «Жодного разу в морі не бачив нічого сумнішого», - згадує він. З іншого боку, він, людина, яка любить цей світ, змушений вбивати. Та інакше прожити не можна, бо він, як людина, народжений для такого життя. В цьому протиріччі не існує компромісу, і старий рибалка прекрасно це усвідомлює, тому спокійно з цим живе.

Неспокійними залишаються лише його роздуми про те, як добре і прекрасне може вмить обернутися злим, бо саме таким в його уявленні постає океан. «Він добрий і прекрасний, але іноді він раптом стає таким жорстоким, а птахи, які літають над ним, пірнаючи за їжею і перегукуючись слабкими, сумними голосами, - вони дуже крихкі для нього». Питання старого рибалки нагадують дитячі, та в той же час показують глибину його роздумів над місцем людини у цьому світі, над взаємовідносинами людини і природи, над трагічним безсиллям людини в спробах змінити свою долю.

Старий Сантьяго приваблює тим, що він при всій своїй мудрості не згубив дитячу безпосередність і вміння дивуватися. Рибалка, який прожив довге і важке життя, багато міркує про сенс життя всього суцього, про користь всього того, що робить людина у своєму житті, про згубність його діяльності для оточуючого світу, про суворість природи і в той же час необхідність любити життя і світ. Ми бачимо, як у його міркуваннях йде невпинна боротьба між сподіваннями на людину і розчаруванням в ній. Сенс цієї боротьби - не формулювання істин, а ствердження сили духу людини, роздуми про протиріччя і у власній душі, про трагічне безсилля людини та її нездоланність в цьому світі. Повість Е. Хемінгуея «Старий і море» - це глибокі роздуми про людську мужність, незламну волю та силу духу.

Цікаві факти про письменника

1. Віктор Гілл кілька місяців поспіль переслідував Ернеста Хемінгуея, вимагаючи від нього автографа. Зрештою, письменник здався і власноруч написав на внутрішній стороні обкладинки: "Віктору Гиллу, справжньому сучому синові, який не розуміє відповіді "ні"".
2. Ернест Хемінгуей застрелився з рушниці Vincenzo Bernardelli. Тепер ця модель двостволки так і називається - Hemingway.
3. Улюбленими коктейлями Ернеста Хемінгуея були мохіто та дайкірі.
4. У Хемінгуея був шестипалий кіт Сноубол (Сніжок), нащадки якого, успадкували шестипалість і на теперішній час є однією з цікавинок будинку-музею письменника на Кі-Весті («коти Хемінгуея»).
5. Підкорювач жіночих сердець був одружений чотири рази, дуже часто закохувався.
6. Хемінгуей страждав від ряду серйозних фізичних захворювань, у тому числі від гіпертонії і діабету.
7. Хемінгуея намагалися лікувати за законами психіатрії. Як лікування, застосовувалася електросудорожна терапія. Після 13 сеансів електрошоку письменник втратив пам'ять і можливість творити. Ось що сказав сам Хемінгуей:
"Ці лікарі, що робили мені електрошок, письменників не розуміють... Хай би всі психіатри повчилися писати художні твори, щоб зрозуміти, що означає бути письменником... який був сенс у тому, щоб руйнувати мій мозок і стирати мою пам'ять, яка представляє собою мій капітал, і викидати мене на узбіччя життя?"
8. Через 50 років після смерті, на підставі Закону про свободу інформації, в ФБР був зроблений запит про Ернеста Хемінгуея. Відповідь: стеження було, жучки були, прослуховування теж було. Прослуховування було навіть в психіатричній клініці, звідки він дзвонив, щоб повідомити про це.

Найвідоміші цитати Хемінгуея

Ернест Хемінгуей прославився завдяки своїм романам та численним розповідям - з одного боку, і свого життя, сповнене пригод і несподіванок, - з іншого. Його стиль, короткий і насичений, значно вплинув на літературу ХХ століття. «Всі люди на світі діляться на дві категорії. З першими легко, як легко і без них. З другими дуже складно, але жити без них неможливо зовсім».

«Найрідше в житті я зустрічав розумних людей, які були б ще й щасливі».
«Війна, яка б вона не була необхідна і справедлива, завжди злочин».
«Ніколи не вирушайте в подорож з тими, кого не любите».
«Більшість людей ніколи не чують один одного».
«У колишні дні часто писали про те, як солодко і прекрасно померти за батьківщину. Але в сучасних війнах немає нічого солодкого і прекрасного. Ти помреш як собака без всякої на те причини».
«Той, хто хизується ерудицією або вченістю, не має ні того, ні іншого».
«Переїжджаючи з одного місця в інше, ви все одно не можете втекти від себ».
«Якщо ви перестали робити якісь речі просто для задоволення, вважайте, що ви більше не живете».
«Якщо вам хочеться позбутися від якоїсь думки, запишіть її».
«Будь-яке боягузтво походить від нелюбові».
«У Достоевського є речі, яким віриш і яким не віриш, але є і такі правдиві, що, читаючи їх, відчуваєш, як змінюєшся сам».
«Якщо вас щось ранило, значить, вам не все одно».
«Кращі люди на Землі вмюють відчувати красу, мають сміливість ризикувати і сили говорити правду. І саме ці позитивні якості роблять їх дуже вразливими. Саме тому кращі люди часто зруйновані зсередини».
«Ми всі зламані. І саме в місцях надламів ми часто найсильніші».
«Секрет успіху простий: ніколи не падайте духом. Ніколи не падайте духом. Ніколи не падайте духом на людях».

Тестові завдання, які необхідно виконати і надіслати!!!

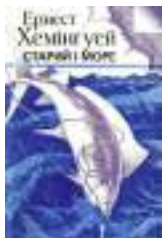

1. Укажіть, яку національну літературу представляє Е.Хемінгуей.

- А) Італійську;
- Б) американську;
- В) іспанську;
- Г) мексиканську.

2. Укажіть твір, який не належить Е. Хемінгуею.

- А) «Фієста»;
- Б) «Прощавай, зброє!»;
- В) «Ловець у житі»;
- Г) «Переможець не отримує нічого».

3. Визначте жанр твору «Старий і море».

- А) Повість;
- Б) роман;
- В) притча;
- Г) повість-притча.

4. Як старий називає море?

- А) la mar
- Б) el mar

5. Укажіть одну з основних проблем твору «Старий і море».

- А) Взаємини людини і природи;
- Б) проблема вірності слову;
- В) проблема оптимізму;
- Г) дружні взаємовідносини між людьми.

6. Укажіть, що сталося з рибою, яку зловив Сантьяго.

- А) Вона втекла;
- Б) її з'їли акули;
- В) її вимило з човна хвилею;
- Г) Сантьяго вдало продав її.

7. Скільки днів старий повертався без улову?

- А) 68
- Б) 87
- В) 84
- Г) 90

8. Якого кольору очі Сантьяго, які "блистіли весело и непереможно».

- А) чорного
- Б) сірого
- В) кольору моря

9. Чому старий зняв зі стіни фотографію своєї дружини?

- А) фотографія була старою
- Б) коли старий дивився на неї, відчував самотність
- В) фотографія йому не подобалася

10. «Йому вже більше не снились ні шторми, ні жінки, ні знаменні події, ні велика риба» ... Що сниться старому?

- А) ягуари
- Б) леви
- В) рбаки
- Г) слони

11. Яку рибу старий використовує як наживку?

- А) сардини
- Б) тунця
- В) камбалу
- Г) сайру

12. Яку рибу вдалося впіймати старому?

- А) акулу
- Б) марліна
- В) тунця
- Г) кашалота

